

Asia: VN/2062/2020

Lukiodiplomiselvitys 2020

Vastaajaa koskevat perustiedot

Vastaatteko

e) jonkin sidosryhmän, järjestön edustajan tai edunvalvontaorganisaation roolissa

A) Luvussa 2 on kuvattu lukiodiplomit osana nykyistä lukiokoulutusta

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

2) Vastaavat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kotitalouden ja käsityön lukiodiplomien osalta selvitys ei anna täyttä kuvaa niistä taustatekijöistä, jotka ovat vaikuttaneet näiden diplomien vähyyteen.

B) Luvussa 3 on kuvattu lukiodiplomien saavutettavuutta ja yhdenvertaisuuden toteutumista

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

2) Vastaavat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

C) Luvussa 4 on kuvattu lukiodiplomien arvioinnin nykytila ja kehittäminen

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Selvityksessä on hyvällä tavalla tarkasteltu tätä asiaa. On kuitenkin tärkeää, että lukiodiplomikurssien ja diplomien toteuttamisen osalta syvällisemmin tarkastellaan digitaalista toteutusta sekä myös arviointia niiltä osin.

D) Luvussa 5 on käsitelty lukiodiplomien tuomista osaksi yo-tutkintoa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Mikäli lukiodiplomi tuodaan viidenneksi ylioppilastutkinnon osaksi, tulee diplomitutkintotarjonta olla monipuolinen - siis muitakin osa-alueita sisältävä kuin kuvataide, liikunta ja musiikki.

E) Luvussa 6 on käsitelty diplomien hyödynnettävyyttä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Tämä asia kaipaa perusteellisempaa ja laajempaa selvitystä sekä korkeakoulujen välistä keskustelua diplomin mahdollisuuksista.

F) Luvussa 7 on käsitelty lukiodiplomien kehittämiskohteita. Lukiodiplomit saatettiin nykyiseen muotoonsa lv. 2004-2005 aikana, ja niitä voi suorittaa taito- ja taideaineissa kahdeksaa erilaista. Luvussa mm. selvitettiin, miten lukiodiplomeita voitaisiin hyödyntää nykyistä useammassa oppiaineissa ja kansainvälisissä tiedekilpailuissa.

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Ehdotukset kotitalouden ja käsityön lukiodiplomien korvaamisesta on perusteltu kevyesti. Edellytykset säilyttää nämä lukiodiplomit ovat huomattavasti paremmat kuin ehdotettujen yrittäjyys- ja työelämä sekä teknologia; tai jonkin muun uuden sisällön järjestäminen.

1.1. Lukiodiplomijärjestelmää tulisi edelleen kehittää ja syventää sekä se tulee liittää entistä vahvemaksi osaksi lukio-opetusta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

1.2. Sopiva viranomaisen tätä työtä johtamaan ja koordinoimaan olisi Opetushallitus, jonka vastuulla lukiodiplomien kehittäminen on ollut koko niiden olemassaolon ajan.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

2. Lukion opetussuunnitelman perusteet (OPH Määräykset ja ohjeet 2019:2a) -asiakirjassa määritellyissä taito- ja taideaineissa lukiodiplomien suorittaminen asetettaisiin kaikkia lukiokoulutuksen järjestäjiä velvoittavaksi. Tämä muutos kohdistuisi siis kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeihin. Tämä luo muutostarpeen lukiolakiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

4) Olen jokseenkin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Digitaalista lukiodiplomitarjontaa tulisi kehittää monipuolisesti niin, että opiskelijalla olisi yhdenvertainen mahdollisuus valita ja suorittaa taipumustensa ja potentiaalinsa mukaista lukiodiplomisisältöä. Ei siis pelkästään kuvataidetta, liikuntaa ja musiikkia.

3. Muissa kuin kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa lukiodiplomien järjestäminen säilyisi vapaaehtoisena.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

5) Olen täysin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Digitaalista kaikkien (nykyisten) lukiodiplomien tarjontaa ja kehitystyötä tulisi tehdä valtakunnallisesti yhteistyössä korkeakoulujen kanssa ja mahdollistaa näin yhdenvertainen, alueellinen tarjonta.

4. Tätä edellä kuvattua muutosta tuettaisiin muodostamalla kansallinen rakenne lukioasetuksessa määritellyn kehittäjälukioverkoston varaan. Nykyisistä kehittäjälukioista kaksi keskittyy kuvataiteeseen, kaksi liikuntaan ja kolme musiikkiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

4) Olen jokseenkin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kehitystyötä ei voi yksinomaan asettaa kehittäjälukioiden varaan. Kaikkien diplomien suorittamista ajatellen kehittämistyötä pitäisi tehdä sekä alueellisesti että valtakunnallisesti ja yhteistyössä korkeakoulujen kanssa.

5. Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa kehittäjälukioverkosto erityistehtävälukioverkoston tuella laatisi Opetushallituksen kanssa yhteistyössä pedagogiset ratkaisut, joiden myötä lukiodiplomien suorittaminen mahdollistuisi aidosti maan jokaisessa lukiossa. Tämä pedagoginen ratkaisu sisältäisi ns. pohjakurssien ja lukiodiplomikurssien toteuttamisen. Tämä rakenne luotaisiin etä- ja/tai verkko- /virtuaaliopetuksen avulla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Tämän kaltaiseen kehittelyyn ja pohdintaan tulisi ottaa myös muita lukiodiplomisisältöjä, erityisesti käsityön ja kotitalouden. Kehitystyötä ja toteuttamista voitaisiin porrastaa eri vaiheisiin.

6. Suoritetulla lukiodiplominäytöllä voisi korvata yhden ylioppilastutkinnon viidestä kokeesta. Ylioppilastutkintoa suorittava kokelas tekisi siinä tapauksessa äidinkieli ja kirjallisuus -kokeen sekä kolme koetta ryhmästä, johon kuuluu matematiikan-, toisen kotimaisen kielen-, vieraan kielen- ja reaaliaineen koe sekä lukiodiplomin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

7. Ylioppilastutkintotodistukseen tulisi kirjaus siitä, että kokelas on korvannut yhden edellytettävistä ylioppilasaineista lukiodiplomilla. Lukiodiplomista annetaan erillinen todistus. Todistuksen antaa kokelaan oma lukio. Jatkossa siis lukiodiplomin suoritus olisi ylioppilastutkintotodistuksen liite, eikä päättötodistuksen liite.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

8. Lukiodiplomien tuominen osaksi ylioppilastutkintoa edellyttää voimakasta lukiodiplomien arvioinnin kehittämistä. Esitetyt muutokset edellyttävät kansallisen mallin luomista lukiodiplomien arviointiin. Tämä arvioinnin kehitystyö tulee toteuttaa Opetushallituksen johtamana yhteistyössä ylioppilastutkintolautakunnan, korkeakoulujen sekä kehittäjälukiodien kanssa. Esitämme, että lukiodiplomien oppilaitoksen ulkopuolinen arvioija määräytyy perustettavan kansallisen arviointiverkoston kautta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Edellytyksenä, että kaikilla lukiodiplomeilla on samat mahdollisuudet tulla valituiksi oppimisen sisällöiksi (ja että käsityön ja kotitalouden lukiodiplomit kuuluvat näihin).

9. Korkeakouluille tulee tarjota nykyistä enemmän tietoa koko lukiodiplomijärjestelmästä. Lukiodiplomien kehittämisessä tulisi jatkossa kuulla korkeakoulujen näkemyksiä ja tarpeita nykyistä enemmän, jotta korkeakoulut voivat tulevaisuudessa hyödyntää lukiodiplomeita nykyistä paremmin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Korkeakoulut tulisi ottaa mukaan kehitystyöhön, ei pelkästään informaation kohteeksi. Näin mahdollistetaan paremmin diplomin toimivuus korkeakouluvalinnoissa.

10. Tässä selvityksessä esitetyt toimenpide-ehdotukset luovat edellytyksiä lukiodiplomien paremmalle hyödyntämiselle korkeakoulujen opiskelijavalinnassa.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

11. Kotitalouden lukiodiplomi korvataan yrittäjyyden ja työelämäosaamisen lukiodiplomilla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

5) Olen täysin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kotitalouden lukiodiplomia ei voi korvata em. diplomilla. Kotitalouden lukiodiplomin järjestämisen edellytykset ovat kunnissa paremmat. Yrittäjyys- ja työelämäosaamiseen liittyvä opetus ja osaaminen tulisi olemaan vaikea toteuttaa yhdenmukaisesti ja osaavaan opettajakuntaan nojaten. Selvityksessä ei ole riittävästi pohdittu, mitä tällainen muutos tarkoittaa. Kotitalouden lukiodiplomin vähäisen toteutumisen syitä on syytä myös tarkemmin selvittää. Todennäköistä on, että syyt siihen ovat enemmän järjestäjien motivaatiossa kuin ko. aineiden opettajien tai oppilaiden motivaatiossa.

12. Käsityön lukiodiplomi muuntuu ja uudistuu teknologian lukiodiplomiksi.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

5) Olen täysin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Käsityön lukiodiplomin edellytyksiä ei ole paikallisesti riittävästi tuettu vaikka vahvaa motivaatiota sekä opettajilla että oppilailla siihen on ollut. Selvityksen perustelu tämän tapaiselle muutokselle ei ole riittävä.

Käsityö sisältää monipuolisesti teknologiaa koskevaa sisältöä ja näiltä osin käsityö on laajempi oppimisen ja osaamisen alue kuin teknologia. Halutessa tämä diplomi voidaan nimetä myös "Käsityö ja teknologia". Näin mahdollistetaan asiantunteva opetus tämän lukiodiplomin piirissä (eikä diplomikursseja luoda esimerkiksi fysiikan tai muun luonnontieteellisen opetuksen piiriin - jotka jo ovat ylioppilastutkinnossa mukana). Käsityö ja teknologia on jo lähtökohtaisesti eri oppiaineita ja sisältöjä integroiva sisältö ja diplomikursseja ja arviointia voidaan suunnitella yhdessä teknologian alan järjestöjen kanssa. Käsityön ja teknologian lukiodiplomi valmistaa näin ko. alan korkeakouluopiskeluun ja voidaan hyödyntää alan valinnoissa (AMK sekä alan opettajankoulutus yliopistoissa).

13. Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen sekä teknologian lukiodiplomin kehittämistyö annetaan Opetushallitukselle ja kehittäjälukioille, joiden tehtävänä on kyseisen alan kehittäminen.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

4) Olen jokseenkin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Nämä diplomit tulee järjestää erikseen käsityön & teknologian ja kotitalouden diplomien lisäksi tai niitä yhdistäen.

14. Lukiodiplomit pysytetään niissä oppiaineissa/oppiaineryhmissä, joissa osaamisen näyttönä ei voi toimia nykyisen muotoinen ylioppilaskoe.

Lukiodiplominäyttö ei siis laajene aineisiin, joissa nykyisen muotoisia ylioppilaskokeita järjestetään.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

H) Luvussa 9 selvitysryhmä kuvasi lainsäädäntö-, opetussuunnitelma- yms. muutostarpeet.

Miten kommentoitte selvityshenkilöiden edellä esittämiä muutostarpeita?

-

I) Luvussa 10 on esitetty ehdotettujen muutosten kustannusvaikutuksia ja niiden kohdentumista.

Vastaavatko esitetyistä muutoksista aiheutuvat kustannukset käsitystänne kustannuslisäyksistä?

3) En osaa sanoa

Perustelkaa näkemyksenne etenkin, jos katsotte, etteivät arvioidut kustannukset vastaa esitetyistä muutoksista aiheutuvia kustannuksia:

Digitaalista toteuttamista ja kaikkien lukiodiplomien yhdenvertaista toteuttamista tulisi tarkastella syvällisemmin: millaisia rakenteita ja järjestelyjä ne vaativat.

Syrjäläinen Erja
Käsityö verkossa ry